

Od 18-21 rujna u hotelu Olympia u Vodicama održana je IV regionalna konferencija o PUO. Ukupno je registrirano 300 sudionika koji su izložili 87 radova i 7 postera.

I ovaj puta Konferencija je okupila predstavnike tijela državne uprave, ovlaštenike na poslovima zaštite okoliša, poduzetnike i investitore te udruge civilnog društva.

Osim tradicionalnih sekcija Procjena i Strateška procjena utjecaja na okoliš, Procjena utjecaja na Ekološku mrežu ova Konferencija imala je okrugle stolove na kojima su iznesena i raspravljena aktualna pitanja koja jesu i koja će biti u fokusu između dvije konferencije.

Ovaj puta teme okruglih stolova bile „Obnovljivi izvori energije i Natura 2000“ te „Prostorno uređenje i postupci zaštite okoliša“. Uvodničari i moderatori bili su priznati stručnjaci iz regije koji su na bazi svojih stručnih iskustva i pogleda davali ton i usmjeravali raspravu.

Program Konferencije realiziran je u potpunosti u skladu s Programom i prethodnim obavijestima konferencije.

PROGRAM I ZAKLJUČCI

Četvrtak 19.09.2019.

Jutarnje sekcije:

Sekcija procjena utjecaja na okoliš

Moderatori: Blaženka Banjad Ostojić, Domagoj Vranješ

Tema: Ponovna uporaba okolišnih podataka

Prostorni podaci vezani za prirodu i okoliš čije prikupljanje iziskuje značajna sredstva, nakon prikupljanja trebala bi se koristiti opetovano u raznim procesima donošenja odluka jer po definiciji predstavljaju javno dobro (u skladu s Aarhuškom Konvencijom 2001, EU Inspire Direktive, EU (PSI) Direktiva 2003/98). Na svjetskoj razini javni i privatni sektor podatke publiciraju na transparentan, sustavan i lako dostupan način.

Opći zaključak: Podaci bitni za zaštitu prirode i okoliša moraju biti javno dostupni.

Sekcija strategija zaštite prirode i okoliša

Moderatori: Aleksandara Anić Vučinić, Marina Stenek

Tema: Kvaliteta strateških studija i financiranje

Iako kvaliteta strateških studija s vremenom postaje sve bolja, vidljivo je da postoji još prostora za metodološka unaprjeđenja, osobito u segmentima razvoja i procjene varijanti, procjene kumulativnih utjecaja i uključivanja javnosti. To naravno zahtijeva dodatan angažman ovlaštenika.

U isto vrijeme, ovlaštenici počinju nazirati problem financijske neisplativosti izrade strateških studija, budući da cijene studija sve više padaju, a vrijeme izrade se produljuje (zbog unaprjeđenja metodologije i sve detaljnijih revizija). Pitanje je održivosti sustava u budućnosti?

Još uvijek postoje problemi u provedbi SPUO postupka i to svih njegovih dijelova, od određivanja sadržaja strateške studije do monitoringa, a najjače su izraženi pri provedbi na lokalnoj razini.

Opći zaključak:

Educirati nositelje izrade dokumenata o ulozi Strateške procjene u izradi kvalitetnih dokumenata; strategija, planova i programa.

Sekcija održivi i uključivi razvoj

Moderatori: Vesna Cetin Krnjević, Dragan Kovačević

Tema: Komunikacija i informiranje

U provedbenom postupku Glavne ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu u području ušća Mure u Dravu zahvat je odbijen, te je odbijen i u postupku prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih mjera, čime je učinjena šteta kako za čovjekov okoliš tako i za ciljeve očuvanja ekološke mreže što ukazuje da je u donošenju odluka nužna kvalitetna komunikacija između dionika, posebno s obzirom na utjecaj vrijednosnih sudova na prosudbu objektivnih okolnosti te svrhu i doseg "principa predostrožnosti".

Kod provedbe ekološki osjetljivih projekata javljaju se vrlo često zaoštrene javne diskusije što je posljedica lošeg upravljanja projektima u ranim fazama provedbe projekta. U planiranju projekata važna je komunikacija dionika i stvaranje pozitivne atmosfere. Pri tome bi se vođenje projekta trebalo odvijati prema uzusima dobre prakse vođenja projekata, odnosno prema Planu upravljanja dionicima i Planu upravljanja komunikacijama te jasno definiranim odgovornostima prilikom upravljanja projektom. Ako ne postoji dvosmjerna, korektna i kvalitetna komunikacija javljaju se problemi u realizaciji projekta.

Suradnja dionika (građana, tijela državne uprave, stručnjaka) ključna je za trajni uspjeh i učinkovitost u sektoru zaštite okoliša i prirode. Održivo upravljanje okolišem ovisi o interakciji između tijela državne uprave, tržišta i civilnog društva koji bi trebali zajedno sudjelovati, npr. u procjenama utjecaja na okoliš i održavati kontinuirani dijalog kako bi odredili najbolje mjere za zaštitu okoliša. Uloga organizacija civilnog društva u mobilizaciji građana za sudjelovanje u sektoru zaštite okoliša i prirode, te edukaciji javnosti i partnerstvu u ranim fazama pripreme odluka važnih za sektor, treba biti prioritet djelovanja organizacija civilnog društva kada su u pitanju razvoj i funkcionalnost mehanizama za zaštitu okoliša i donošenje odluka u sektoru zaštite okoliša i prirode.

Opći zaključak:

Edukacijom dionika unaprijediti međusobnu aktivnu komunikaciju u cilju stvaranja pozitivne atmosfere pri planiranju projekata. Raditi na ujednačavanju vrijednosnih sudova.

Popodnevne sekcije:

Sekcija održivi i uključivi razvoj

Moderatori: Anotonija Ujaković Plihta, Merica Pletikosić

Tema: Utjecaj zahvata na prirodu i okoliš

Vrednovanje izvedenih ribljih staza u Hrvatskoj pokazuje da one generalno uopće ne ispunjavaju funkciju zbog koje su izgrađene, unatoč tome što su u njih uložena znatna financijska sredstva. U budućnosti je potrebno uložiti napore da se stanje poboljša, napose uključivanjem ihtiologa u njihovo projektiranje.

Projekti revitalizacije rukavaca u riječnim nizinama na primjeru DRAVA-LIFE projekta pokazuju da su i u zahvatima koji su načelno dizajnirani s primarnim ciljem zaštite prirode, osim pozitivnih, mogući i negativni utjecaji, čemu je u fazama projektiranja potrebno posvetiti znatnu pozornost.

U Hrvatskoj postoje recentni primjeri značajnog smanjenja smrtnosti šišmiša na vjetroelektranama, temeljeni na kompleksnim istraživanjima koja uključuju ne samo

- formalno izvršavanje obaveza monitoringa stradavanja šišmiša propisanih Rješenjem iz PUO postupka, nego također i
- uvažavanja utjecaja izvodivosti pretraživanja pod vjetroagregatima i c) uvažavanja utjecaja stradavanja u odsustvu opažača, te d) primjeni kontinuiranog monitoringa stacionarnim betdetektorima, što sve u konačnici rezultira dizajnom učinkovitih zaštitnih mjera („cut in speed“), uz minimizaciju gubitaka u proizvodnji električne energije.

Valjana procjena kumulativnih utjecaja vjetroelektrana na ptice trenutno je u Hrvatskoj praktično nemoguća. To bi se, u posvemašnjem nedostatku sveobuhvatnih prostornih analiza koje bi rezultirale kartiranjem rizika od stradavanja za pojedine vrste ptica na cijelom dijelu hrvatskog teritorija koji je u smislu vjetropotencijala atraktivan za vjetroenergetiku, moglo do neke mjere nadomjestiti izgradnjom centralne baze podataka o do sada provedenim primijenjenim ornitološkim istraživanjima, uključivši kako rezultate monitoringa nultog stanja, tako i rezultate monitoringa za vrijeme i nakon izgradnje.

Primjer iz Slovenija (koja još uopće nema izgrađenih vjetroelektrana) donosi ono što je u Hrvatskoj (koja ih već ima izgrađenih veći broj) posve izostalo: strateško planiranje u korištenju prostora s obzirom na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Može se očekivati da će, zahvaljujući tome, Slovenija u velikoj mjeri biti u prilici izbjeći konflikte među dionicima u korištenju prostora pri budućem razvoju obnovljivih izvora energije.

Opći zaključak:

Aktivno pratiti provedbu i funkcionalnost mjera zaštite: riblje staze, stradavanje šišmiša na vjetroelektranama te dobivena opažanja i rezultate primjenjivati pri projektiranju mjera za buduće zahvate. Uvoditi suvremene metode procjene kumulativnih utjecaja i rizika za ptice te pojačati napore za uspostavljanje odgovarajućih baza podataka kao preduvjeta sveobuhvatnih prostornih analiza.

Sekcija procjena utjecaja na okoliš

Moderatori: Iva Vidaković , Zeljko Koren

Tema: Katastar onečišćivača, istraživanje organizama te širenje invazivnih vrsta. Suradnja dionika na efikasnijoj provedbi projekata.

U poslovima zaštite okoliša uvijek ima mjesta za poboljšanja pa je prezentiran metodološki pristup izrade katastra onečišćivača podzemnih voda koji služi i kao alat pri prioritizaciji intervencija. Također je prikazana nova metoda indirektnog istraživanja živih organizama u spiljama kojom se na sigurniji način i uz bitno manje troškove prikupljaju saznanja o njihovom postojećem stanju, a također je primjenjiva i u drugim okolnostima osim u spiljama.

Kroz 3 rada prezentirana je problematika istraživanja puteva unosa i širenja invazivnih vrsta u RH, koja je donekle odmakla u metodama, dok je sama borba protiv invazivnih vrsta još na samom početku i zahtijeva opsežan i intenzivan rad stručnjaka i znanstvenika kako bi se na efikasan i priuštiv način umanjile štetne posljedice širenja invazivnih vrsta.

Kroz dva rada prikazana je problematika realizacije infrastrukturnih zahvata, iz područja cestovne i vodno-komunalne infrastrukture, iz perspektive poteškoća s kojima se susreću investitori i okolišni ovlaštenici u raznim fazama realizacije projekata. Dok je problematika uključivanja mjera zaštite okoliša u projektna rješenja rješiva kroz suradnju projekatanta, ovlaštenika i nadležnih tijela, problematika usklađenosti kapitalnih zahvata komunalne infrastrukture s prostornim planovima predstavlja daleko veći problem kojeg treba što prije riješiti kako kapitalni projekti potrebni zajednici ne bi kasnili godinama u odnosu na planiranu dinamiku realizacije.

Opći zaključak: Raditi na usklađivanju kapitalnih zahvata komunalne infrastrukture s prostornim planovima. Unaprijediti aktivnosti na suzbijanju invazivnih vrsta što pridonosi smanjivanju šteta u okolišu.

Sekcija strategija zaštite prirode i okoliša

Moderatori: Ivan Martinić, Zrinka Mesić

Tema: Primjeri dobre prakse izrade planova i programa i postupaka zaštite prirode i okoliša

Razvoj varijanti te usporedba njihovih utjecaja mogu značajno pridonijeti poboljšanju sustava zaštite okoliša na strateškoj razini u odnosu na početni nacrt plana ili programa. Postupak razvoja i procjene varijanti tijekom procjene utjecaja na okoliš učinkovit je tek uz pozitivnu političku volju i spremnost izrađivača SPP-a na suradnju.

Šumskogospodarski planovi s planovima upravljanja područjima ekološke mreže čine značajan iskorak na polju integralnog gospodarenja šumama i zaštite prirode. Prva iskustva pripreme planova pokazala su da je za uspješne rezultate nužno sustavno rješavati uočene probleme, ali i značajno povećati kapacitete znanja, organizacije i ljudskih resursa.

U analizi i analitičkoj ocjeni utjecaja klimatskih promjena kao dobre mjere prilagodbe u slučaju Grada Dubrovnika predložene su: zeleni krovovi, prirodno zasjenjivanje drvećem, prenamjena parkirališta, propusne površine.

U procjeni kumulativnih utjecaja programa, planova i/ili zahvata potrebno je unaprijed procijeniti opseg potencijalnih utjecaja na okoliš i sukaldno tome uspostaviti potrebni okvir istraživanja (fokus utjecaja)

Na primjeru istraživanja stavova posjetitelja pri izradi planova upravljanja zaštićenim područjima utvrdilo se da su za kvalitetu rezultata odlučujući tip uzoraka, veličina uzorka i način obrade podataka.

U analizi mjere 10: Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene i njezinog doprinosa očuvanju biološke raznolikosti utvrdilo se da je u Hrvatskoj potrebno uključiti veću raznolikost mjera prilagođenih klimi, staništima i poljoprivrednim praksama, pri čemu visinu naknade treba vezati uz specifičnosti pojedinog područja.

Opći zaključak:

Sustavnim istraživanjem i razvojem metodoloških obrazaca potrebno je unaprijeđivati mjere zaštite i prilagodbe klimatskim primjenama. Izrada šumsko gospodarskih planova koji su istodobno i planovi upravljanja ekološkom mrežom čini značajan doseg i važan iskorak prema integralnom gospodarenju

šumama , uz adekvatnu zaštitu prirode. U cilju objektivne ocjene potrebno je sustavno unaprjeđivati metode procjene kumulativnih utjecaja.

Okrugli stol „Obnovljivi izvori energije i Natura 2000“

Panelisti: Ivo Čović, Tomislav Ćurković, Marija Sabolić, Loris Elez, Oleg Antonić, Fotis Papoulias (video link s European Commission, DG Environment. Unit D3 – Nature protection)

Moderator: Aljoša Duplić

Činjenica da obnovljivi izvori energije nemaju jasno definirano mjesto u hrvatskoj energetske strategiji u velikoj mjeri na svim razinama otežava rješavanje problema koji se pojavljuju u postupcima utjecaja vjetroenergetskih objekata na okoliš i prirodu, što se posebno očituje u utjecajima na ugroženu faunu, napose ptice i šišmiše.

Stroge i jasno definirane obaveze koje je Hrvatska preuzela pristupanjem EU u dijelu provedbe postupaka zaštite prirode u znatnoj mjeri usporavanju razvoj projekata obnovljivih izvora energije, napose u vjetroenergetici.

Kultura dijaloga i uvažavanja sugovornika u sučeljavanju različitih svjetonazora prisutnih i poželjnih u otvorenom i demokratskom društvu, u kombinaciji s prekasnim uključivanjem civilnog društva u razvoj novih projekata, u Hrvatskoj već generalno znatno otežavaju održivi razvoj, što se posebno očituje u razvoju projekata obnovljivih izvora energije.

Potpuno odsustvo strateškog planiranja u razvoju obnovljivih izvora energije u iznimno velikoj mjeri investitorima otežava razvoj novih projekata obnovljivih izvora energije.

Opći zaključak:

Nositelji zahvata danas razumiju obvezu i potrebu složenih postupaka procjene utjecaja na okoliš i Ekološku mrežu te potrebu odgovarajućih istraživanja . Projektanti i ovlaštenici posjeduju sva potrebna znanja za iznalaženje održivih rješenja, kako na razini strateškog planiranja, tako i na razini pojedinačnih zahvata. Isto tako i nadležni tijelima državne uprave dostupna su tumačenja i primjeri postupanja u provedbi direktiva. Međutim usprkos svemu tome uvijek su prisutne „sive zone“ odlučivanja u konfliktima interesa skupih ulaganja i nemjerljive vrijednosti rijetkih vrsta i staništa.

Petak 20.09.2019.

Jutarnje sekcije:

Sekcija strategija zaštite prirode i okoliša

Moderatori:

Nenad Mikulić, Bojana Borić

Tema: Primjeri izrade krajobraznih rješenja te integracije klimatskih promjena u strateške dokumente. Espoo konvencija i pogled s druge strane rijeke Une na plan privremenog skladištenja srednje i nisko radioaktivnog otpada u Republici Hrvatskoj.

Kroz četiri održane prezentacije prikazana je važnost izrade krajobraznih dokumenata u održivom upravljanju prostorom i mogućnosti njihove primjene u različitim sektorskim alatima (prostornim

planovima, konzervatorskim podlogama, stručnim dokumentima zaštite okoliša i prirode). Pojašnjena je potreba osiguranja primjene krajobraznih studija putem podzakonskih akata i odredbi prostorno planske dokumentacije u kojima bi trebalo propisati izradu krajobraznih studija za sva Zakonom zaštićena i prostornim planovima prepoznata vrijedna krajobrazna područja.

Raspravilo se o problematici korištenja prostora odnosno blizine planiranog Parka prirode „Una“ u Bosni i Hercegovini te potencijalne lokacije za privremeno skladištenje nisko i srednje radioaktivnog otpada i iskorištenih radioaktivnih izvora u Republici Hrvatskoj. Za zahvat skladišta će biti proveden postupak procjene utjecaja na okoliš koji će uključivati i prekogranični postupak. Republika Hrvatska kao potpisnica ESPOO konvencije, obavijestiti će Bosnu i Hercegovinu o planiranoj aktivnosti koja može imati značajni prekogranični utjecaj.

U Sloveniji su pripremljene smjernice za integraciju klimatskih promjena u strateške dokumente (SPUO). Cilj je postići napredak u traženju rješenja vezano za razmatranja i procjenu klimatskih promjena u SPUO koje se provode za Državne prostorne planove za infrastrukturu (ceste, željeznice). Općina Kamnik izradila je Strategiju razvoja Velike planine kojom je na temelju tri različita scenarija ocijenila rizike razvojnih aktivnosti i nosivost područja u smislu prihvatljivog broja posjetitelja. Konačni izbor scenarija ovisi, osim o okolišnim čimbenicima i o ekonomskoj, tehničkoj i društvenoj izvedivosti.

Opći zaključak: skladištenje radioaktivnog otpada je s motrišta javnosti visoko rizičan projekt. Zbog toga je potrebna kvalitetna i pravovremena komunikacija između svih sudionika u projektu/planu. Obrada pitanja utjecaja na krajobraz bitno je pitanje procjene utjecaja kako na razini projekta tako na strateškoj razini. Potreba razrade metodologije integracije klimatskih promjena u strateške dokumente.

Sekcija održivi i uključivi razvoj

Moderatori: Dunja Delić , Boris Božić

Tema: Financiranje projekata, istraživanje morskih organizama u Jadranu i slatkovodnih riba. Objekti obrane od poplava i utjecaj na prirodu. HGK- suradnička platforma za postizanje održivog razvoja u Republici Hrvatskoj.

Prva prezentacija prikazala je ulogu Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u financiranju projekata zaštite prirode. U tom sektoru ulažu u projekte očuvanja vrsta i staništa u područjima ekološke mreže i zaštićenim područjima (sufinanciranje OPKK i LIFE projekata).

Sljedeća prezentacija odnosila se na probleme i izazove u upravljanju EU sufinanciranim projektima. Neki od problema su vezani za samo produženje rokova projekata, dok se kod EU projekata uključuje veliki broj aktera što dodatno usporava provedbu projekta. Pokazalo se da je proces nabave iznimno važan korak, s obzirom da kazne mogu biti jako velike (vraćanje sredstava) ukoliko se kasnije utvrde nepravilnosti u provedbi nabave. Također, istaknuto je da se nadležna tijela često odriču odgovornosti na način da svoja tumačenja, tj. preporuke ističu kao isključivo savjetodavne. Ne postoji jedinstvena baza podataka javnih tijela koja sudjeluju u postupcima nabave što bi moglo biti korisno za pregled najčešćih nepravilnosti u tim postupcima.

Treća prezentacija odnosila se na provedbu postupaka procjene utjecaja na okoliš, odnosno uključenje javnosti. Zaključeno je da „sustav“ često samo zadovoljava formu kada se radi o uključanju javnosti, što rezultira nedovoljnom informiranosti te posljedično i većem otporu prema nekom projektu. Također, spomenut je i problem podcijenjenosti struke (u pogledu financiranja samih studija) te nedovoljna uključenost znanosti u postupke procjene utjecaja na okoliš.

Sljedeća tema odnosila se na obranu od poplava slivnog područja vodotoka u Međimurju. Zaključak je bio usmjeren na zelenu infrastrukturu, s obzirom na utjecaje koje trenutni sustavi obrane od poplava (nasipi, brane, odteretni kanali – siva infrastruktura) imaju na prirodu. U područjima ekološke mreže trebalo bi planirati zahvate koji se temelje na prirodnim rješenjima!

Predavanjem koje je uslijedilo predstavljena je metodologija istraživanja trpova i ježinaca u Jadranu, sa zaključkom o potrebi nastavka tog istraživanja kako bi se mogli donijeti konkretni prijedlozi za zaštitu ugroženih vrsta trpova i ježinaca. Istaknut je problem ilegalnog izlova.

Nakon istraživanja u morskom okolišu, prezentirana je problematika zaštite slatkovodnih riba istočno jadranskih zemalja. Istaknuto je da su ti slatkovodni ekosustavi područja velikog endemizma te su značajno ugroženi uslijed brojnih zahvata na vodotocima (brane, obaloutvrde i slično).

Naredna tema odnosila se na ambalažnu industriju i kružno gospodarstvo. Tu je istaknut značajan problem gospodarenja otpadom (ambalažni otpad). Osim toga, napomenuto je da proizvođači ambalaže mogu proizvesti 100 % reciklabilnu ambalažu, ali su zahtjevi potrošača drugačiji.

Zadnjom prezentacijom predstavljena je HGK-ova suradnička platforma za postizanje održivog razvoja u RH. Dobrovoljno nacionalno izvješće o ciljevima održivog razvoja, koje je RH pripremila za EU, pokazalo je da smo zadnji na listi zemalja (koje su dostavile izvješće) po pitanju provedbe 17 ciljeva održivog razvoja. Istaknuto je da HGK već 11 godina provodi promociju društveno odgovornog poslovanja gdje se nagrađuju tvrtke koje u svoje poslovne strategije imaju ugrađene društveno odgovorne prakse.

Opći zaključak: Prepoznata je važna uloga službi nabave u postupku dobivanja EU sredstava i sredstava FZOEU. U te službe potrebno je uključiti i stručnjake iz područja za koje se traži financiranje. Česti su primjeri formalnog sudjelovanja javnosti bez stvarne svrhe njenog uključivanja u planiranju i realizaciji projekata.

Sekcija Procjena utjecaja na okoliš

Moderatori: Vlado Kušan i Marijana Pećarević

Tema: Zaštita voda, daljinska istraživanja.

Daljinska istraživanja pružaju nove mogućnosti u praćenju većih i teže dostupnih područja. Potrebno je poticati razvoj i primjenu metoda daljinskih istraživanja, ali uz prethodnu usporedbu rezultata dobivenih klasičnim znanstvenim metodama i rezultata dobivenih daljinskim istraživanjima. Primjenom daljinskih istraživanja može se prikupiti više podataka te se uz manje troškove mogu provoditi dugoročna mjerenja.

Potrebno je posvetiti veću pažnju praćenju i zaštiti vodenih ekosustava, a koji su često slabije istraženi ili zapostavljeni u procjenama utjecaja na okoliš. Ovo se odnosi i na slatkovodne i morske ekosustave.

Opći zaključak:

Monitoring je važan dio procjena utjecaja na okoliš i prirodu koji, osim što je instrument provjere izvršenih procjena, može biti i podloga za uvođenje dodatnih mjera zaštite, daljnje postupanje i istraživanje.

Okrugli stol prostorno uređenje i postupci zaštite okoliša

Panelisti: Matijaž Harmel, Matej Majdanić, Blandina Randić Potkonjak, Ninoslav Dusper, Sanja Šaban, Vesna Kollar Planinšić

Moderator: Nenad Mikulić

Dobra strateška procjena znači i dobar plan, program ili strategija. U tu svrhu treba vršiti stalnu edukaciju posebice lokalne i regionalne samouprave. Jedan od bitnih elemenata uspješne provedbe strateške procjene je aktivno sudjelovanje javnosti. Opći je utisak da zainteresirana javnost ne prepoznaje važnost sudjelovanja u postupku i zbog toga treba ukazivati na potrebu i korist takvog angažmana. Posebno je važno da se prilikom izrade PPS uspostavi rana komunikacija s javnosti.

Suradnja planera i stručnjaka na strateškoj procjeni nije uvijek zadovoljavajuća što se u konačnosti odražava na kvalitetu konačnog dokumenta. Zbog toga treba obje strane educirati o načinu uspješne provedbe strateških procjena.

Kako dokumenti često imaju i prekogranične utjecaje nužno je i raditi na jačanju suradnje u regiji. Sve zemlje regije su stranke Espoo konvencije, dobrodošao bi regionalni projekt kojim bi se uskladio metodološki pristup strateškoj procjeni.

Poseban značaj posvećuje se na jačem i aktivnom uključivanju sektora prostornog uređenja u problematiku strateške procjene. Ova konferencija svakako je jedan od načina u tome smislu.

Opći zaključak:

Strateška procjena, iako je relativno novi postupak, ipak se već dovoljno dugo provodi da se može konstatirati često nedostatna zainteresiranost krajnjeg korisnika za kvalitetnim postupkom. To proizlazi iz nedovoljnog poznavanja koristi s jedne strane a i iz njihove nedovoljne educiranosti s druge strane. Okoliš i priroda nemaju granice pa tako i regija treba uložiti veće napore da se postupci i metodologija što više približe. Bitan je sektor prostornog uređenja i u budućnosti treba biti jače zastupljen na znanstvenim i stručnim skupovima koji u fokusu imaju zaštitu prirode i okoliša (kao što i skupovi posvećeni prostorno-planskoj problematici trebaju u većoj mjeri osigurati prisustvo drugih struka poput krajobraznih arhitekata, biologa, geofizičara, biogeografa i sl.).

Popodnevne sekcije:

Sekcija procjene utjecaja na okoliš

Moderatori: Dalibor Hatić

Tema: Istraživanja I dostupnost podataka, ispravna primjena načela predostrožnosti.

I dalje ne postoje dovoljno sustavna i opetovana u primjerenom periodu znanstvena i stručna istraživanja okoliša u Republici Hrvatskoj uz objavu i omogućivanje pristupa istim zainteresiranoj stručnoj javnosti. Ovakva istraživanja trebaju rezultirati temeljnim podacima na koje se nadograđuju ciljana istraživanja koja provode ovlaštenici za potrebe projektnih procjena i koje ne mogu proizvesti

dovoljnu količinu i kvalitetu te temporalnu i prostornu rezoluciju podataka za donošenje kvalitetnih zaključaka. Navedeni problem predstavljen je na primjeru morskog okoliša južne Dalmacije ali je primjenjiv i na cijelu državu.

Gore navedeno je osobito značajno kada se trebaju donositi odluke o ugroženosti i mjerama zaštite i očuvanja pojedinih vrsta i staništa o kojima ima malo do nimalo recentne spoznaje kao što je pokazano na primjeru dinarskog voluhara čiju obradu i analizu potražuje nadležno tijelo unatoč izostanka bilo kakve konkretne spoznaje o toj vrsti te time opterećuje i dovodi u pitanje planiranu investiciju.

Unatoč navedenom ovlaštenici i dalje ulažu nemalu energiju i pokazuju svijetle primjere stručnih obrada kao što je prikazano po pitanju izrade stručne podloge za regionalni park Ćićarija, aktivnosti i mjera koje se propisuju kod planiranja novih dalekovoda, te čišćenja jezera Trakošćan.

I ovdje je ukazano na operativno neriješen problem odlaganja mulja i ostalog materijala od iskopa koji država samo arbitrarno i normativno rješava bez pravih praktičnih i razumnih rješenja.

Poteškoće kao i izostanak u primjeni mjera zaštite okoliša za biološku raznolikost i mjera ublažavanja za NATURA 2000 koje proizlaze iz praćenja stanja okoliša ukazuju na nedostatno pokriveno područje kojima se i regulatorni i institucionalni i stručni krugovi trebaju baviti u narednom vremenu. Lošem stanju po ovom pitanju doprinosi i nedostatak primjerenog ovlaštenja u Zakonu za praćenje stanja prirode.

Emisija sitnih čestica (PM_{2,5}) od izgaranja biomase u kućnim ložištima u Hrvatskoj nije regulirana ni na koji način. Predlaže se zamjena goriva za potrebe grijanja što je upitno rješenje primjenjivo samo u urbanim sredinama. U susjednoj Sloveniji postoji u cijelosti regulirano i funkcionalno rješenje koje bi trebalo razmotriti i eventualno primijeniti u Republici Hrvatskoj.

Ukazano je na neispravnu primjenu načela predostrožnosti za koje EU propisuje tri vrlo precizno definirana uvjeta koja moraju biti zadovoljena da bi se ovo načelo moglo primijeniti. Do sada je ovo načelo bilo vrlo paušalno primjenjivano temeljem vlastitog osjećaja i s izostankom analize da li se u pojedinoj situaciji može primijeniti načelo predostrožnosti. Prilikom donošenja odluka u postupcima PUO važno je navedenom posvetiti dužnu pažnju.

Opći zaključak: Osigurati pristup bazama podataka o okolišu i prirodi bez obzira na izvore financiranja. Urediti pravna pitanja monitoringa zaštite prirode

Sekcija strategija zaštite prirode i okoliša

Moderatori: Maja Jerman Vranić

Tema: Okolišna dozvola, nalazište materijala i zakonska regulativa, osnivanje baze podataka kaznenih djela, energetska učinkovitost, urbana kolima i PUO, smjernice za ptice – informacija.

Postupci ishođenja okolišne dozvole su kompleksni i dugotrajni, te podrazumijevanju specifično znanje. Prijedlog je da se poboljša edukacija ovlaštenika i predstavnika nadležnog tijela te da se pojača kapacitet uključenih dionika u postupak ishođenja okolišne dozvole

Istaknuta je problematika pristupa nalazištu materijala u prezentiranom projektu. Nalazište materijala u važećoj zakonskoj regulativi nije prepoznato kao osnovna građevina i time nije predmet tehničkog pregleda. Preporuka je da se ipak pri tehničkom pregledu pozove predstavnik nadležnog tijela (MZOE) da pregleda nalazište materijala

Predlaže se osnivanje jedinstvene baze podataka kaznenih djela protiv okoliša. Potreban je multidisciplinarni pristup kojim bi se objedinili podaci u jedinstvenu bazu podataka.

Dan je pregled digitalizacije-digitalna komora kroz objedinjavane podataka i burze otpada. Sustav će se nadograđivati i nadopunjavati

Predlaže se integrirati planiranje energetske učinkovitosti u postupke PUO

Predstavljena je primjena strojnog učenja u kartiranju zemljišnog pokrova za potrebe modeliranja urbane klime, u obliku nove metode koja se može primijeniti i u postupcima PUO.

Predlažu se nove smjernice za monitoring ugrožene faune na VE , posebno za ptice. Predlaže se uspostava jedinstvene baze podataka koju će koristiti ovlaštenici i stručnjaci u PUO i OPUO postupcima. Predlaže se povećati suradnju u postupcima između ovlaštenika, nadležnog tijela i naručitelja i da metodologija bude primjerena pojedinačnim lokalitetima. Predlaže se mehanizam donošenja odluke o sadržaju istraživanja kojeg će predložiti stručnjak i da se dogovore istraživanja unaprijed sa MZOE.

Opći zaključak:

Stvaranje baze podataka o kaznenim djelima protiv okoliša bio bi dobar instrument za doradu relevantne zakonske regulative. Potrebno je donijeti nove Smjernice za monitoring ugrožene faune na VE, posebno za ptice, uz sudjelovanje što je moguće šireg skupa zainteresiranih dionika.